

ANTHROPOSOFICKÉ VŮDČÍ MYŠLENKY

ČLOVĚK VE SVÉ MAKRO KOSMICKÉ PODSTATĚ

Rudolf Steiner

Kosmos se člověku zjevuje nejprve ze strany Země a ze strany mimozemského vesmíru, ze světa hvězd.

Se Zemí a jejími silami se člověk cítí spřízněn. Život ho o *tomto* spříznění poučuje velmi zřetelně.

Ne tak spřízněn se cítí v *současném věku* s hvězdným okruhem. To ale trvá jenom tak dlouho, dokud si není vědom svého éterného těla. Uvědomit si v imaginacích své éterné tělo znamená vyvinout pocit sounáležitosti se světem hvězd - tak, jako jej máme se Zemí vlivem vědomí o fyzickém těle.

Síly, které staví do světa éterné tělo, pocházejí z *okruhu* světa, jako síly pro fyzické tělo vyzařují ze *středu* Země.

Ale s éternými silami proudícími z okruhu kosmu na Zem přicházejí i ty kosmické impulzy, které působí v lidském astrálním těle.

Éter je jako moře, v němž ze všech stran kosmických dálek připlouvají k Zemi astrální síly. -

V současném kosmickém věku ale mohou jenom říše nerostná a rostlinná získat bezprostřední vztah k astralitě, která proudí na Zem na vlnách éteru. Nikoli říše živočišná a nikoli říše lidská.

U říše živočišné ukazuje duchový pohled, že v embryonální fázi nežije astrální substance, která v současné době proudí k Zemi, nýbrž astralita, která vproudila do Země ještě v době starého Měsíce.

U říše rostlinné lze vidět, jak se tvoří rozmanité podivuhodné tvary, když se živel astrální odlučuje z éteru a působí všude v rostlinném světě.

Ve světě zvířat lze vidět, jak astralita působící v dávné minulosti - během měsíčního vývoje - byla z duchového světa uchována a působí v této podobě, která v přítomné době setrvává v duchovém světě a nevystupuje odtud do éteru.

Působnost *této* astrality prostředkují také měsíční síly, které jsou rovněž pozůstatkem z předešlého stadia ve vývoji Země. V říši živočišné máme tedy výsledek impulzů, které se v předešlém zemském stadiu zjevovaly způsobem vnějšně-přírodním kdežto v současném kosmickém věku se stáhly do duchového světa proudícího účinně Zemí.

Ale duchovému pohledu se ukazuje, že v říši živočišné mají pro prostoupení těla fyzického a éterného tělem astrálním význam pouze astrální síly, jež do současného duchového světa byly uchovány z dávnověku. Ale když už zvíře má své astrální tělo, tedy se v něm účinně projevují impulzy sluneční. Sluneční síly nemohou dát zvířeti astralitu; musí se však, když už zvíře jednou má svou astralitu, zasazovat o růst, výživu a tak dále.

Jinak je tomu pro říši lidskou. 1 ta získává svou astralitu zprvu od uchovaných měsíčních sil. Ale sluneční síly obsahují astrální impulzy, které zůstávají bez účinku pro říši živočišnou, ale v lidském astrálním těle působí dále tak, jako působily měsíční síly když byl člověk poprvé prostoupen astralitou.

V astrálním těle živočichů lze spatřovat svět měsíční; v lidském astrálním těle harmonické souznění světa slunečního a měsíčního.

Tento sluneční prvek v lidském astrálním těle působí, že člověk může přijímat duchovno vyzařující v pozemské sféře k vytváření vědomí o sobě. Astralita proudí z vesmírného *okruhu*. Působí buď jako astralita proudící do oblasti Země v přítomnosti, nebo jako astralita, která do oblasti Země vproudila v minulosti a byla uchována. - Ale všechno, co se vztahuje na vytváření jáství jako nositele vědomí o sobě, musí vyzařovat ze *středu hvězdy*. Astralita působí z okruhu, podněty jáství ze středu. Země jako hvězda podněcuje ze svého středu lidské já. Každá hvězda vyzařuje ze svého středu síly, které pro určité bytosti tvarují já.

Tak se projevuje polarita *středu hvězdy* a *kosmického okruhu*.

Z tohoto líčení lze zároveň vyrozumět, jak říše živočišná dodnes představuje výsledek dřívějších vývojových sil Země, jak spotřebovává uchované astrální síly, jak ale musí zmizet, až tyto síly budou spotřebovány. Člověk naproti tomu získává ze svého spojení se slunečním prvkem nové astrální síly. Ty mu umožňují, aby přenesl svůj vývoj do budoucnosti.

Z toho všeho je patrné, že nemůžeme porozumět člověku v jeho podstatě, když si neuvědomíme jeho souvislost se světem hvězd právě tak jako jeho souvislost se Zemí. A co člověk přijímá od Země pro rozvoj svého vědomí o sobě, pochází přece také z duchového světa působícího v oblasti Země. - Že sluneční živel člověku dává, co člověk potřebuje pro svou astrální složku, to pochází z účinků, které se odehrály v období starého Slunce. Tehdy Země přijala schopnost rozvíjet v lidstvu podněty jáství. Je to duchovno z oné doby, které si Země uchovala ze sluneční působnosti, které však současná působnost sluneční chrání před odumřením.

Země byla kdysi sama Sluncem. Tehdy se stala bytostí zduchovělou. V současném kosmickém věku působí sluneční podněty zvenku. Ty ustavičně omlazují stárnoucí duchovno pocházející z dávné minulosti. Zároveň tento v přítomnosti působící sluneční živel uchovává duchovno z minulosti před propadem do sféry Luciferovy. Neboť co působí dále, aniž by bylo přijato do sil přítomnosti, propadá vlivu Luciferovu.

Dá se říci, že pocit sounáležitosti člověka s mimozemským kosmem je v této kosmické epoše tak utlumen, že jej člověk ve svém vědomí nepozoruje. A není jenom utlumen, je přehlušen pocitem sounáležitosti s oblastí Země. Protože člověk musí své vědomí o sobě najít na Zemi, srůstá s ní vnitřně v počáteční fázi věku duše uvědomující do té míry, že na něj působí mnohem silněji, než to je slučitelné s přiměřeným průběhem jeho duševního života. - Člověk je jakoby ohlušen, omráčen dojmy smyslového světa. V tomto omráčení se neuplatní svobodné, v sobě samém žijící myšlení.

Celé období od prostředku 19. století bylo období omráčenosti smyslovými dojmy. Je to velká iluze tohoto období, že se v něm považoval příliš silný život smyslů za správný - onen smyslový život, který se snažil cele zahladit život v mimozemském kosmu.

Do tohoto omráčení mohly zasahovat svým vlivem ahrimanské mocnosti. Slunečními podněty byl Lucifer zatlačován více do pozadí než Ahriman, který měl možnost vyvolávat právě ve vědecky usilujících lidech onen nebezpečný pocit, že ideje se mohou vztahovat jenom na smyslové dojmy. Proto se anthroposofie setkává právě v těchto kruzích s malým porozuměním. Lidé vědecky usilující jsou konfrontováni s výsledky duchového poznání. Pokoušejí se je pochopit pomocí idejí, které mají k dispozici. Jenomže tyto ideje nejsou s to obsáhnout ducha, protože jejich prožívání je přehlušeno smyslovým poznáním, podřízeným Ahrimanovi. A tak se šíří obava, že

ten, kdo bere vážné výsledky člověka duchově vidoucího, propadá slepé víře v autoritu.

Stále temnějším pro lidské vědomí se ve druhé polovině 19. století stával mimozemský kosmos.

Když člověk získá opět schopnost prožívat v sobě ideje i tehdy, když se jimi nebude opírat o svět smyslů, začne jeho pohledu do mimozemského kosmu proudit zase vstřícné světlo. To však znamená poznávat Michaela v jeho říši.

Až jednou bude na podzim svátek Michaelův slaven pravdivě a věle, tehdy se v citění lidí, kteří jej budou slavit, uvolní a ožije ve vědomí v nejvnitřnější poctivosti tento vůdčí motiv: *Duše naplněná idejemi prožije světlo ducha, když zdání smyslů bude doznívat v člověku už jenom jako vzpomínka.*

Když člověk bude s to prožívat něco takového, bude také schopen se po sváteční náladě zase vnořit správně do smyslového světa. A Ahriman mu nebude moci škodit.

V Goetheanu, vlednu 1925.

Další vůdčí myšlenky pro Anthroposojickou společnost, rozesílané z Goetheana (S odkazem na výše uvedenou rozpravu: Člověk ve své makrokosmické podstatě)

1. Na počátku věku vědomí došlo u člověka k utlumení pocitu sounáležitosti s mimozemským kosmem. Naopak zesílil právě u lidí vědecky zaměřených v prožitku smyslových dojmů pocit sounáležitosti se Zemí do té míry, že to představuje jakési ohlušení.
2. Tam, kde dochází k tomuto ohlušení, působí ahrimanské mocnosti obzvlášť nebezpečně, protože člověk žije v iluzi, že toto příliš silné, ohlušující prožívání smyslových dojmů je něčím náležitým a opravdovým pokrokem ve vývoji.
3. Člověk musí nacházet sílu, aby dokázal prosvětlit svět svých idejí a prožívat jej v takovém prosvětlení i tehdy, kdy se jím neopírá o ohlušující svět smyslový. Tímto zážitkem svébytného, ve své svébytnosti prosvětleného světa idejí procitne pocit sounáležitosti s mimozemským kosmem. Z toho vzejde základ pro michaelské slavnosti.

GA 26